

Lag om marktjänster på flygplatser;

utfärdad den 6 april 2000.

Enligt riksdagens beslut¹ föreskrivs följande².

Inledande bestämmelse

1 § Denna lag innehåller bestämmelser om tillträde till marknaden för marktjänster på flygplatser som står öppna för kommersiell lufttrafik.

Definitioner

2 § I denna lag avses med

flygplats: varje markområde som är särskilt inrättat för landning, start och manövrar av luftfartyg, samt de närliggande byggnader och anläggningar som kan behövas för luftfartygens markrörelser och för service till luftfartygen och byggnader som behövs för de kommersiella luftfartstjänsterna,

flygplatssystem: två eller flera flygplatser som förts samman eftersom de betjänar samma ort eller orter, enligt vad som framgår av bilaga II i rådets förordning (EEG) nr 2408/92 av den 23 juli 1992 om EG-lufttrafikföretags tillträde till flyglinjer inom gemenskapen³, ändrad genom anslutningsakten för Österrike, Finland och Sverige,

ledningsenhet: den som tillsammans med eller självständigt från annan verksamhet och i kraft av lagar och andra författningar har i uppdrag att administrera flygplatsens infrastrukturer och samordna och kontrollera den verksamhet som aktörer som befinner sig på berörd flygplats eller berört flygplatssystem bedriver,

användare av en flygplats: varje fysisk eller juridisk person som med flyg transporterar passagerare, post eller gods, från eller till den berörda flygplatsen,

marktjänst: en tjänst som utförs på en flygplats åt en användare av en flygplats och finns upptagen i bilagan till denna lag,

egenhantering: en situation där en användare av en flygplats skaffar sig en eller flera typer av marktjänster utan att ingå något som helst kontrakt om detta med tredje man. Användare anses dock inte som tredje man, i förhål-

¹ Prop. 1999/2000:41, bet. 1999/2000:TU6, rskr. 1999/2000:169.

² Jfr rådets direktiv 96/67/EG av den 15 oktober 1996 om tillträde till marknaden för marktjänster på flygplatserna inom gemenskapen (EGT L 272, 25.10.1996, s. 36, Celex 396L0067) med rättelse (EGT L 223, 24.8.1999, s. 32).

³ EGT L 240, 24.8.1992, s. 8 (Celex 392R2408).

lande till varandra, om den ena innehar majoritet i den andra, eller samma enhet innehar majoriteten i var och en av dem,

leverantör av marktjänster: varje fysisk eller juridisk person som tillhandahåller tredje man en eller flera typer av marktjänster.

3 § När ledningen och driften av en flygplats eller av ett flygplatssystem sköts av flera olika enheter skall var och en av dessa anses utgöra en del av ledningsenheten när det gäller tillämpningen av bestämmelserna i denna lag.

Om endast en ledningsenhet har upprättats för flera flygplatser eller flygplatssystem, skall var och en av dessa flygplatser eller flygplatssystem betraktas var för sig när det gäller tillämpningen av denna lag.

Flygplatsnämnden

4 § För att pröva vissa frågor enligt denna lag skall det finnas en särskild nämnd, Flygplatsnämnden.

Flygplatsnämnden skall bestå av en ordförande och två andra ledamöter. Nämndens ledamöter förordnas för viss tid av regeringen. Ordföranden och eventuell ersättare för honom eller henne skall vara jurist och ha domarerfarenhet.

Kostnaderna för Flygplatsnämndens verksamhet skall tas ut av de berörda flygplatserna, leverantörerna av marktjänster och användarna av dessa flygplatser.

Regeringen meddelar föreskrifter om avgifterna för Flygplatsnämndens verksamhet.

Användarkommittéer

5 § Ledningsenheten skall se till att det upprättas en användarkommitté på flygplatsen.

Kommittén skall bestå av företrädare för användarna av flygplatsen. Alla användare av en flygplats skall ha rätt att ingå i denna kommitté eller låta sig företrädas av en organisation som han eller hon anförtror detta uppdrag.

Begränsningar i vissa bestämmelsers tillämpningsområde

6 § Bestämmelserna i denna lag om marktjänster till tredje man skall tillämpas på flygplatser med en årstrafik som är större än eller lika med två miljoner passagerarrörelser eller 50 000 ton gods.

Bestämmelserna i denna lag om egenhantering av sådana tjänster som räknas upp i 12 § tillämpas på flygplatser med en årstrafik som är större än eller lika med en miljon passagerarrörelser eller 25 000 ton gods. Bestämmelserna i denna lag om egenhantering av andra tjänster skall tillämpas på alla flygplatser som står öppna för kommersiell lufttrafik.

Om årstrafiken på en flygplats uppgår till det tröskelvärde för gods som anges i första eller andra stycket utan att samtidigt nå motsvarande tröskelvärde för passagerare skall bestämmelserna som anges i denna paragraf inte tillämpas på de slag av marktjänster som endast avser passagerare.

Vissa allmänna regler

7 § Tillträdet till marknaden för marktjänster skall vara fritt. Trots detta får tillträdet begränsas enligt 8, 9, 12 och 13 §§, dock endast i den utsträckning som säkerheten, kapaciteten eller utrymmet på flygplatsen kräver det.

Vid tillämpningen av denna lag skall, med undantag för ärenden som skall prövas med stöd av 23 §, beslut fattas och villkor uppställas utifrån skäl som är relevanta, objektiva, genomblickbara och icke-diskriminerande.

Begränsning av marknaden för marktjänster till tredje man

8 § På ansökan av en ledningsenhet får Flygplatsnämnden begränsa antalet leverantörer av marktjänster som tillåts tillhandahålla

- bagagehantering,
- ramptjänster,
- påfyllning av bränsle och olja,
- gods- och posthantering såväl vid ankomst och avgång som i transit, när det gäller den fysiska hanteringen av gods och post mellan terminalanläggningen och luftfartyget.

Antalet leverantörer får dock inte begränsas till färre än två för varje typ av tjänst. Minst en av dessa leverantörer får inte stå under direkt eller indirekt kontroll vare sig av flygplatsens ledningsenhet, av en användare som har transporterat mer än 25 procent av passagerarna eller av det registrerade godset på flygplatsen under det år som föregår det år då urvalet av tjänsteleverantörer sker, eller av någon som kontrollerar eller direkt eller indirekt kontrolleras av denna ledningsenhet eller av sådan användare.

9 § Om särskilda utrymmes- eller kapacitetsbegränsningar medför att det är omöjligt att öppna marknaden i enlighet med vad som i övrigt föreskrivs i denna lag, får Flygplatsnämnden på ansökan av en ledningsenhet

- för en tid av högst tre år begränsa antalet leverantörer som tillåts tillhandahålla andra tjänster än som avses i 8 § första stycket på hela eller delar av flygplatsen, varvid 8 § andra stycket skall tillämpas, eller
- för en tid av högst två år reservera en eller flera typer av tjänster som anges i 8 § första stycket för en enda leverantör av marktjänster.

I beslut enligt första stycket skall det anges vilka tjänster som avses med beslutet, de specifika utrymmes- eller kapacitetsbegränsningar som utgör skälen för beslutet samt de åtgärder som skall vidtas för att komma till rätta med begränsningarna.

Val av leverantörer av marktjänster till tredje man

10 § Om antalet tjänsteleverantörer är begränsat enligt 8 eller 9 § skall leverantörerna väljas efter en anbudsinfordran.

Beslut om urval av leverantörer av marktjänster fattas av ledningsenheten efter samråd med användarkommittén om ledningsenheten inte tillhandahåller liknande marktjänster, inte direkt eller indirekt kontrollerar något företag som tillhandahåller sådana tjänster, och inte på annat sätt har anknytning till ett sådant företag. I andra fall beslutar Flygplatsnämnden efter samråd med användarkommittén och ledningsenheten om urval av leverantörer.

Den som får fatta beslut om urval av leverantörer av mark tjänster skall upprätta en anbudsinfordran och se till att denna offentliggörs i Europeiska gemenskapernas officiella tidning.

Beslut om urval får fattas för en tid av högst sju år.

Ledningsenheten skall informera användarkommittén om de beslut som fattas enligt denna paragraf.

11 § Om antalet leverantörer av tjänster är begränsat enligt 8 eller 9 § får ledningsenheten själv tillhandahålla mark tjänster utan att vara underkastat det urvalsförfarande som föreskrivs i 10 §. Ledningsenheten får också utan urvalsförfarande ge ett företag tillstånd att tillhandahålla mark tjänster på flygplatsen om enheten direkt eller indirekt kontrollerar företaget eller om företaget direkt eller indirekt kontrollerar enheten.

Ledningsenheten skall informera användarkommittén om de beslut som fattas enligt denna paragraf.

Begränsning av marknaden för egenhantering

12 § Flygplatsnämnden får på ansökan av en ledningsenhet begränsa rätten till egenhantering för minst två användare i fråga om

- bagagehantering,
- ramptjänster,
- påfyllning av bränsle eller olja, samt
- gods- och posthantering såväl vid ankomst och avgång som i transit, när det gäller den fysiska hanteringen av gods och post mellan terminalanläggningen och luftfartyget.

13 § Om särskilda utrymmes- eller kapacitetsbegränsningar medför att det är omöjligt att öppna marknaden i enlighet med vad som föreskrivs i denna lag, får Flygplatsnämnden på ansökan av en ledningsenhet för en tid av högst tre år begränsa antalet användare som får utöva egenhantering för andra typer av tjänster än som anges i 12 §, eller för en tid av högst tre år förbjuda egenhantering eller begränsa den till en enda användare för de typer av tjänster som anges i 12 §.

I beslutet skall det anges vilka tjänster som avses med beslutet, de specifika utrymmes- eller kapacitetsbegränsningar som utgör skälen för beslutet samt de åtgärder som skall vidtas för att komma till rätta med begränsningarna.

Urval av användare som får utöva egenhantering

14 § Om antalet användare som får utöva egenhantering på en flygplats är begränsat enligt 12 eller 13 § fattar Flygplatsnämnden beslut om urval av användare.

Kontraktsvillkor och tekniska specifikationer

15 § När ledningsenheten avser att uppställa kontraktsvillkor eller tekniska specifikationer som måste uppfyllas av leverantörer av mark tjänster eller av dem som önskar utöva egenhantering, skall dessa villkor eller specifikatio-

ner fastställas efter samråd med användarkommittén på flygplatsen. Villkoren eller specifikationerna skall fastställas i särskilda beslut.

Övriga tillstånd

16 § Ett beslut att någon får utföra marktjänster till tredje man eller som egenhantering befriar inte denne från skyldigheten att inneha sådana tillstånd som föreskrivs med stöd av annan lagstiftning.

Återkallelse av rätten att utföra marktjänster

17 § När en leverantör av marktjänster eller ett företag som utför egenhantering inte längre utnyttjar sin rätt att bedriva verksamheten får denna rätt återkallas av Flygplatsnämnden. Rätten att utföra marktjänster får också återkallas från den som saknar nödvändiga tillstånd, eller från den som på ett icke ringa sätt åsidosätter regler i denna lag eller andra bestämmelser, som syftar till att en flygplats skall fungera tillfredsställande.

Ledningsenheten vid berörd flygplats får hos Flygplatsnämnden ansöka om återkallelse enligt första stycket.

Särskilda bestämmelser om bokföring m.m.

18 § När en ledningsenhet på en flygplats, en användare eller en leverantör av marktjänster tillhandahåller marktjänster skall en strikt uppdelning i bokföringen göras mellan den verksamhet som är knuten till tillhandahållandet av dessa tjänster och övrig verksamhet.

En flygplats får inte subventionera sin marktjänstverksamhet med inkomster som härrör från dess uppdrag som flygplatsmyndighet.

19 § En myndighet eller ett företag på vilket 18 § är tillämplig skall årligen upprätta en redogörelse om hur man gjort den föreskrivna uppdelningen i bokföringen. Myndigheten eller företaget skall till Flygplatsnämnden sända in ett intyg från den som reviderar myndigheten eller företaget. Av intyget skall det framgå om bestämmelserna i 18 § har följts.

Om anläggningar för marktjänster och om tillträde till dessa

20 § Leverantörer av marktjänster och användare som utövar egenhantering skall ges tillträde till anläggningar i sådan omfattning och på sådant sätt som är nödvändigt för att de skall kunna tillhandahålla tjänster till tredje man eller utöva egenhantering.

Om det behövs för att bättre och effektivare kunna utnyttja tillgängliga utrymmen och liknande, eller för att kunna bereda plats för tillkommande leverantörer av marktjänster och användare som utövar egenhantering får ledningsenheten efter att ha hört användarkommittén besluta om jämkningar eller omfördelningar av utrymmen och liknande mellan alla som utför eller står i begrepp att börja utföra marktjänster på flygplatsen.

Den som innehar anläggningar som används av leverantörer av marktjänster eller användare som utövar egenhantering får ta ut en ersättning för utnyttjandet.

21 § Ledningsenheten får besluta att leverantörer av marktjänster och användare som utövar egenhantering skall använda sig av centraliserade anläggningar för bagagesortering, avisning, vattenrening, bränsledistribution och liknande, om anläggningarna av tekniska, miljömässiga eller lönsamhetsmässiga skäl är svåra att dela upp eller utöka.

Samråd

22 § Ledningsenheten skall minst en gång om året samråda med användarkommittén och de företag som tillhandahåller marktjänster på flygplatsen om tillämpningen av denna lag och föreskrifter som meddelats med stöd av lagen.

Bristande ömsesidighet i förhållande till tredje land

23 § Regeringen får besluta att bestämmelserna i denna lag om rätt till marknadstillträde helt eller delvis inte skall tillämpas för leverantörer av marktjänster och användare från ett land som inte är medlem i Europeiska unionen om detta land

– rättsligt eller faktiskt inte behandlar leverantörer eller användare som bedriver egenhantering på ett sätt som är jämförbart med medlemsstaternas behandling av leverantörer eller användare som bedriver egenhantering, eller

– rättsligt eller faktiskt inte behandlar leverantörer av marktjänster eller användare som bedriver egenhantering från en medlemsstat enligt landets bestämmelser, eller

– behandlar leverantörer eller användare som bedriver egenhantering och som kommer från ett land som inte är medlem i Europeiska unionen mer förmånligt än leverantörer av marktjänster eller användare som bedriver egenhantering och som kommer från en medlemsstat.

Vid tillämpningen av detta lagrum avses med uttrycken "Europeiska unionen" och "medlemsstat" förutom Europeiska unionen och dess medlemsstater även annan stat som omfattas av bestämmelserna i rådets direktiv 96/67/EG av den 15 oktober 1996 om tillträde till marknaden för marktjänster på flygplatserna inom gemenskapen genom avtal som är bindande för Sverige.

Europeiska gemenskapernas kommission skall underrättas om varje beslut enligt första stycket.

Överklagande

24 § Flygplatsnämndens eller ledningsenhetens beslut enligt 8–15 och 17 §§, 20 § första och andra styckena och 21 § samt beslut om avgifter enligt 4 § får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätt.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2000.

På regeringens vägnar

SFS 2000:150

GÖRAN PERSSON

BJÖRN ROSENGREN
(Näringsdepartementet)

**FÖRTECKNING ÖVER MARKTJÄNSTER SOM DET HÄNVISAS
TILL I 2 §**

1. Administrativa marktjänster och övervakning omfattar

1.1 tjänster i samband med ställföreträdarskap och samverkan med de lokala myndigheterna eller med varje annan person, utlägg gjorda för användarens räkning och tillhandahållande av lokaler åt dennes företrädare,

1.2 kontroll av lastning, meddelanden och telekommunikationer,

1.3 behandling, förvaring, hantering och administration av lastenheterna,

1.4 varje annan övervakningstjänst före, under eller efter flygning, och varje annan administrativ tjänst som begärs av användaren.

2. Passagerartjänster omfattar varje form av tjänst till passagerarna vid avfärd, ankomst, transitering, i anslutning till eller utanför flygplatsen, inbegripet kontroll av biljetter, resehandlingar, incheckning av bagage och transport av bagage ända fram till sorteringsystemen.

3. Bagagehantering omfattar behandling av bagage i sorteringshallen, sortering av bagage, förberedelse av bagage inför avfärden, lastning och avlastning av bagage i de system som är avsedda att föra bagaget från flygplanet till sorteringshallen och omvänt.

4. Fraktgoods och posthantering omfattar

4.1 för fraktgoods, både vid export och import eller transitering, den fysiska hantering av fraktgodset, den handläggning av tillhörande dokument, de tullformaliteter och andra skyddsåtgärder som överenskommits mellan parterna eller som omständigheterna kräver,

4.2 för posten, både vid ankomst och avfärd, den fysiska hantering av posten, den hantering av tillhörande dokument och andra skyddsåtgärder som överenskommits mellan parterna eller som omständigheterna kräver.

5. Ramptjänster omfattar

5.1 lotsning av flygplanet vid ankomst och avgång, om dessa tjänster inte utförs av flygtrafiktjänsten,

5.2 tjänster i samband med parkering av flygplanet och tillhandahållande av lämpliga hjälpmedel, om dessa tjänster inte utförs av flygtrafiktjänsten,

5.3 upprättande av kommunikationer mellan marken och förarkabinen, om dessa tjänster inte utförs av flygtrafiktjänsten,

5.4 lastning och avlastning av flygplanet och tillhandahållande av nödvändiga hjälpmedel samt transport av besättning och passagerare mellan flygplanet och flygterminalen,

5.5 tjänster i samband med start av flygplanet och tillhandahållande av nödvändiga hjälpmedel,

5.6 förflyttning av flygplanet, både vid avgång och ankomst, tillhandahållande och insättning av nödvändiga hjälpmedel,

5.7 transport av samt inlastning i och avlastning ur flygplanet av mat och dryck.

6. Rengöring och skötsel av flygplanet omfattar

6.1 yttre och inre rengöring av flygplanet, skötsel av toaletter och vattensystem,

6.2 luftkonditionering och uppvärmning av kabinen, borttagning av snö och is från flygplanet, avisning av flygplanet,

6.3 inredning av kabinen med kabinutrustningar, förvaring av dessa utrustningar.

7. Bränsle- och oljepåfyllning omfattar

7.1 organisering och verkställande av tankning och tömning av bränsle, inbegripet lagring av bränslet, kontroll av levererad kvalitet och kvantitet,

7.2 påfyllning av olja och andra vätskor.

8. Normalt underhåll omfattar

8.1 de sedvanliga operationer som utförs före flygningen,

8.2 de särskilda operationer som användaren kräver,

8.3 tillhandahållande och administration av det material som krävs för underhåll och av reservdelar,

8.4 tillhandahållande av parkeringsplats eller en hangar för att utföra underhållet.

9. Flygoperationer och administration av besättningar omfattar

9.1 förberedelse av flygning vid avgångsflygplatsen eller vid varje annan plats,

9.2 tjänster under flygning, i förekommande fall, ändring av resvägen under flygningen,

9.3 tjänster efter flygningen,

9.4 administration av besättningen.

10. Transport på marken omfattar

10.1 organisation och utförande av transport av passagerare, besättning, bagage, gods och post mellan olika flygterminaler inom samma flygplats, dock med undantag av alla transporter mellan flygplan och andra platser,

10.2 varje specialtransport som begärs av användaren.

11. Catering omfattar

11.1 samverkan med tjänsteleverantörer och med ledningsenheten,

11.2 lagring av mat, drycker och de tillbehör som krävs för beredningen,

11.3 rengöring av tillbehör,

11.4 beredning och leverans av material och livsmedel.

